

MŰSZAKI TERVEK EXPORTJA

Korunkban a gazdasági fejlődés egyik legfontosabb tényezője a nemzetközi munkamegosztás, amelynek sajátos területe a műszaki-szellemi munka exportja és importja. A tudományos és műszaki vívmányok egyre inkább termelőerővé válnak és közvetlenül kihatnak a gazdasági életre, a társadalmi haladásra. Nem közömbös tehát, hogy ezek a vívmányok az országhatárokon belül maradnak-e vagy túllépnek azokon.

A Magyar Népköztársaság kultúr- és gazdaságpolitikája megkülönböztetett figyelemmel nyújt hathatós segítséget a műszaki szakemberképzésnek, az egyetemi, főiskolai oktatásnak. A tudományok haladását – és ezen belül a műszaki tudományok fejlesztését, a kutatóintézetek támogatását – nemzeti ügyként kezeli.

A világhírű elődök hagyományainak folytatói, a világszínvonalon álló tudományos kutatások közvetlen felhasználói a magyar műszaki tervezővállalatok. Szaktervező mérnökeink alkotásai szerte a világon megtalálhatók.

Bizonyára a létesítmények korszerűségének, az esztétikus megjelenésnek, a magas színvonalon végzett munkáknak köszönhető, hogy a magyar tervezővállalatok külföldi megbízásainak száma az elmúlt években egyre nőtt.

Ezek a kapcsolatok politikailag és gazdaságilag is figyelemreméltóak. Számos példa bizonyítja, hogy műszaki-szellemi szolgáltatásainkat a külföldi partnerek szívesen fogadják. Alkalmazkodunk rendkívül differenciáltan jelentkező igényeikhez és sokoldali együttműködést kínálunk a helyi tervezői, ipari és építőipari vállalatoknak.

Az Út-, Vasútervező Vállalat a közlekedés, a hírközlés és a szállítás területén Magyarország legnagyobb műszaki tervezőintézménye. Alapvető tevékenységi körébe tartozik a közúti, a vasúti, a légi és a vízi közlekedés, a hírközlés mélyépítési és magasépítési létesítményeinek tervezése. Hangsúlyozni kell, hogy a felsorolás az UVATERV-nek csak a legalapvetőbb tevékenységi körét tartalmazza. Mindezekon kívül az UVATERV számos olyan területen végez tervezési munkát, amely valamilyen kapcsolatban áll a közlekedés egészével. Így például hatalmas ipari csarnokok, gyáregységek, különféle szállítóberendezések, acélszerkezetek és számos ezekhez hasonló létesítmény tervei kerültek már ki az UVATERV mérnökeinek keze alól.

A műszaki tervezés és előkészítés minden fázisában részt vállal az UVATERV. Készít előzetes gazdasági vizsgálatokat, tanulmányokat, beruházási programokat – a legkülönbözőbb variánsokkal –, valamint üzemi és gyártástechnológiai terveket, végez statikai, geológiai és más szakértői vizsgálatokat. Mindezeket a feladatokat a legszélesebb körű komplexitással végzi.

Ma már aligha kell különösen hangsúlyozni a valamennyi összefüggésre kiterjedő, komplex tervezés fontosságát. Törekvésünk az, hogy a részfeladatok tekintetében is a legkorszerűbbet, a létesítmény rendeltetésének megfelelően a legjobbat adjuk és ezek a részek optimálisan álljanak össze harmonikus egészévé, a sok szakma eredményeit a legjobban egyesítő létesítménnyé.

Vállalatunk geodéziai részlege készíti a felméréseket, rendelkezünk önálló talajmechanikai laboratóriummal, magas képesítésű szaktervezők foglalkoznak a vízellátással, a csatornázással, a vízelvezetéssel kapcsolatos, valamint az elektromos és más installációs tervezéssel – mindazzal, amit a mai korszerű, szerteágazó műszaki tervezés igényel.

Az Út-, Vasútervező Vállalat elsősorban a magyarországi közlekedés számára lát el építéstervezési és technológiai tervezési feladatokat. A vállalaton belül felhalmozódott hatalmas szellemi kapacitás gazdaságos kihasználása azonban azt diktálja, hogy ezzel a szellemi tőkével mindjobban részt vegyünk a nemzetközi munkamegosztásban, annál is inkább, mert ez népgazdaságunk érdeke is.

A folyamatos, zökkenőmentes munkaellátottság követelménye – ami a tervezőkollektívák és a vállalat gazdálkodása szempontjából egyaránt alapvető fontosságú – szükségessé is teszi az exporttervezést. A kérdés erkölcsi oldala sem hanyagolható el, olyan értelemben, hogy az exporttervezés külföldön is egyre szélesebb körben ismertté és elismertté teszi a magyar mérnökök, technikusok tevékenységét, és mindemellett – divatos szóval élve – „sikerélményt” is nyújt az ilyen munkákban részt vevő dolgozóinknak.

Tervezőmérnökeink számára az exporttervezés egyúttal kiváló nyelvtanulási, tapasztalatszerzési, szakmai fejlődési lehetőség is. Bebizonyosodott, hogy az exporttervezés előnyösen hat a hazai tervezésre is. A külföldi megbízás különösen színvonalas munkára ösztönöz, a nemzetközi versenytárgyalásokon való részvétel a műszakilag és gazdaságilag leghatékonyabb változat keresésére szorítja a tervezőmérnököket, s mindez itthon is felhasználható tanulságokat eredményez.

Az előnyök tehát egyértelműek. Világosan kell azonban látni, hogy az exporttervezés számos problémával és komoly nehézséggel terhes. E témakörben nem könnyű a tapasztalatok általános megfogalmazása, mert a külföld részére végzett műszaki tervezési munkák annyira különbözők, hogy szélsőséges esetek előfordulása sem ritka.

Érdekes módon a problémák és nehézségek fokozottan jelentkeznek azokban az esetekben, amikor „steril”, tehát kizárólagos tervezési exportról van szó, vagyis a tervezést nem magyar építőipari kivitelezés, szerelés vagy ipari gyártás követi.

A nyelvi nehézségeket nem tekintve, a problémák súlypontja abban összegezhető, hogy a tervezőknek szinte minden vonatkozásban a külföldi megbízók kívánságai, elhatározásai, döntései alapján kell eljárniok. Ez az igény logikailag és üzletileg teljesen érthető és helyes – hazai viszonylatban is messzemenően alkalmazzuk –, de kézenfekvő, hogy teljesítése a külföldi tervezéseknél sokkal több időt és energiát köt le. A tervezőnek szigorúan be kell tartania az illető ország tervezési, építőipari szabványait, előírásait, körültekintően figyelembe kell vennie az adott reláció kivitelező építőiparának, építőanyagiparának, szakiparának fejlettségi színvonalát, adottságait, a rendelkezésre álló anyagok és szerkezetek választékát és még számos egyéb körülményt.

Mindezeknek a követelményeknek műszakilag magas színvonalon történő kielégítése igen komoly feladat, amelynek súlya egyre fokozódik azáltal, hogy a műszaki világszínvonal rohamos fejlődésével párhuzamosan a létesítmények mind komplexebbé és kombináltabbá váltak.

A szocialista országok között már két évtizede folyik a tudományos és műszaki tapasztalatok cseréje. A nagy jelentőségű, átfogó tapasztalat- és dokumentációcserén kívül egyre tágabb keretek közt történik az új létesítmények műszaki előkészítése, tervezése is. Ilyen alapon vállalatunk megbízásai zömét a szocialista testvérországokból kapja.

Az exporttervezések terén közel 20 éves múltat tekintünk vissza. Az Egyesült Arab Köztársaság megbízását, az első sikeres vállalkozást további hidtervezések követték az EAK, Irak, majd Csehszlovákia és az NDK megrendelésére. Többek között terveztünk kötélpályákat Jugoszlávia részére, vasúti vasbetonalj-gyárakat szovjet megrendelésre, távolsági szállítószalagot Indiának, Diesel-motor-javitóüzemet Kubának. Külföldi partnereink közül az NDK-val építettünk ki példamutatóan jó együttműködést. Ezt igazolja egyebek között a blankenburgi és a calbei gyáregységek tervezése, a fürstenwaldei tartálpark, az augustusburgi sikló, a cottbusi pályaudvar felvételi épülete, továbbá számos acélszerkezet tervezése, építés közben való művezetése, az UW Berlin-Ost távközlő berendezés és a hallei gépkocsiszerviz terveinek elkészítése stb.

Terveinket a megvalósult létesítmények minőségi színvonala, hatékonysága, gazdaságossága jellemzi. Ugyanakkor fontos követelménynek tartjuk a tervezési munka termelékeny, gazdaságos szervezését is. Mindezek érdekében fokozott hangsúlyt helyeztünk a tervezés minőségének emelésére, elsősorban a műszaki fejlesztésre. Ahhoz, hogy egy tervezővállalat versenyképes maradjon, mindenkor alkalmaznia kell a legkorszerűbb módszereket, azonnal reagálnia kell a tudományos kutatásban elért eredményekre, és fel kell használnia azokat a gyakorlatban.

A külföld szakértői a műszaki terv színvonalából következtetnek tudományos felkészültségünkre, de iparunk, kivitelező vállalataink felkészültségére is. Ily módon a műszaki-szellemi export előfutára lehet a szélesebb körű áru- és egyéb külkereskedelmi kapcsolatoknak.

Exportmunkáink volumene egyre növekszik. Különösen jelentősek részünkre az NDK-tól kapott megbízások. Német megbízóinknak számos tervet készítünk és törekszünk további megbízások elnyerésére.

Az exporttervezés magas színvonalú tervezőtevékenységet követel. Munkatársaink felkészültségét, terveink megbízhatóságát bizonyítja, hogy az erős nemzetközi mezőnyben is rendszeresen sikerrel szereplünk.

A sikerek újabb, nagyobb feladatok végrehajtására serkentenek bennünket. Mindig a legkorszerűbbet, a műszakilag legszínvonalasabbat tervezzük. Számos értékelő tanulmányt készítettünk, ezekben gondos műszaki-gazdasági elemzést végeztünk, és vizsgáltuk, hogy az általunk tervezett létesítmények mennyire elégitették ki a követelményeket, miben kell új megoldásokat keresnünk a jobb, a korszerűbb érdekében, merre kell továbbhaladnunk.

A vállalatunk fennállása óta eltelt több mint negyedszázad alatt tervezőkollektívánk elsajátította azokat az ismereteket és megszerezte azokat a tapasztalatokat, amelyek birtokában képes maradéktalanul eleget tenni a hazai követelményeknek és világszínvonalon kiszolgálni külföldi megbízóit.